

23.1.2002

1257/4/00

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Riitta Länsisyrjä

ESPOON MAISTRAATIN MENETTELY KAUPPAREKISTERIIN TEHTÄVIÄ MERKINTÖJÄ KOSKEVASSA ASIASSA

1 KANTELU

Asunto Oy A:n isännöitsijä B on 22.5.2000 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kantelukirjoituksessa tiedustellut sitä, onko Espoon maistraatin päällikkö menetellyt oikein kieltäytyessään oikaisemasta asunto-osakeyhtiön hallintoa koskevaa muutosta kaupparekisteriin ja vaatiessaan kokonaan uutta muutosilmoitusta.

3 RATKAISU

3.1 Tapahtumat

Asunto-osakeyhtiön isännöitsijä B toimitti maistraattiin 3.4.2000 asunto-osakeyhtiön muutosilmoituksen, jonka mukaan yhtiön isännöitsijä, postiosoite ja hallitus oli muuttunut.

Koska B ei ollut liittänyt vaadittuja pöytäkirjoja ilmoitukseen, maistraatti pyysi häntä puhelimitse toimittamaan ilmoituksen perustana olevat asiakirjat oikeaksi todistettuna jäljennöksinä.

Maistraatti rekisteröi 11.4.2000 kaupparekisteriin hallituksen kokoonpanon siinä muodossa, joka ilmeni niistä pöytäkirjoista, jotka maistraatin mukaan oli sille toimitettu. Tämä merkitsi sitä, että muutos, koskien hallituksen jäseniä, rekisteröitiin yhtiöön 24.11.1999 pidetyn varsinaisen syysyhtiökokouksen mukaisena sekä huomioitiin hallituksen kokouksessa 28.2.2000 valittu hallituksen puheenjohtaja. Isännöitsijän tai yhtiön kotipaikan muutosta ei rekisteröity, koska maistraatin mukaan muutokset eivät ilmenneet muutosasiakirjoista. Rekisteröinti poikkesi siitä, mitä yhtiö oli muutosilmoituksessaan ilmoittanut. Ilmoituksen tiedot perustuivat hallituksen 7.2.2000 pidetyn kokouksen pöytäkirjaan ja edellä mainitun 28.2.2000 pidetyn kokouksen pöytäkirjanotteeseen, jossa oli pöytäkirjan 9 §:n teksti toisin kuin maistraatissa säilytettävissä asiakirjoissa olevassa pöytäkirjanotteessa.

B toimitti 12. ja 14.4.2000 kaikki pöytäkirjat maistraattiin ja pyysi "korjaamaan rekisteröinnin virheet". Lakimies --- asiakirjoihin tekemien merkintöjen mukaan B/Asunto Oy A ei suostunut maksamaan 250 markan maksua, joten kaupparekisteriin ei ollut kirjattu muutosta.

3.2

Oikeusohjeet

Kaupparekisterilain (129/1979) 14 §:n 1 momentin mukaan yhtiön on viivytyksettä tehtävä rekisteriviranomaiselle ilmoitus (muutosilmoitus), mikäli asiantilassa, josta on tehty merkintä kaupparekisteriin, tapahtuu muutos. Kaupparekisteriasetuksen (208/1979) 19 §:n 1 momentin mukaan muutosilmoitukseen on liitettävä pöytäkirjat niistä kokouksista, joissa muutoksista on päätetty. Kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen Patentti- ja rekisterihallituksen maksullisista suorituksista annetun kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen liitteenä olevan maksutaulukon muuttamisesta (597/1997) 9 §:n mukaan muutosilmoitus maksoi 250 markkaa.

Kaupparekisterilain 21 §:n mukaan, jos kaupparekisteriin tehtävä ilmoitus on puutteellinen tai jos rekisteriviranomainen havaitsee muun esteen rekisteröinnille, ilmoituksen tekijää on kehotettava määräjassa, jonka tulee olla vähintään 2 kuukautta, antamaan lausuntonsa tai ryhtymään tarvittaviin toimiin uhalla, että asia muuten raukeaa.

Hallintomenettelylain 17 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian selvittämisestä. Hallintomenettelylain 26 §:ssä säädetään asiavirheen korjaamisesta. Sen mukaan viranomaisen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen väärään lain soveltamiseen. Asiavirhettä ei saa korjata asianosaisen suostumuksetta.

3.3

Kannanotto

Muutosten rekisteröintiperusteet

Asianosaisten käsitykset siitä, mitä pöytäkirjoja muutosilmoituksen tueksi esitettiin, poikkeavat toisistaan. Maistraatin alkuperäisiin asiakirjoihin sisältyy kuitenkin B:n ja yhden hallituksen jäsenen allekirjoittama ote yhtiön hallituksen 28.2.2000 pidetystä kokouksesta laaditusta pöytäkirjasta. Tässä pöytäkirjanotteessa ei ilmene pöytäkirjan 9 §:n sisältöä toisin kuin kantelija on kantelussaan tai maistraatille 12. ja 14.4.2000 toimittamassaan oikaisuvaatimuksessa esittänyt. Asiakirjoissa ei myöskään ole jäljennöstä tai otetta hallituksen 7.2.2000 pidetyn kokouksen pöytäkirjasta.

Näin ollen katson jääneen näyttämättä, että maistraatti olisi rekisteröinyt muutoksen toisin kuin yhtiön sille toimittamista asiakirjoista oli ilmennyt.

Asiassa tuleekin arvioitavaksi se, onko maistraatti menetellyt oikein rekisteröidessään muutoksen muutosilmoituksen liitteistä ilmenevällä tavalla siitä huolimatta, että yhtiön allekirjoittama kaupparekisteriasetuksen 19 §:n mukainen muutosilmoitus oli poikennut siitä, mitä siihen liitettyjen kokouspöytäkirjojen otteista ilmeni.

Kaupparekisterilain 21 §:n perusteella viranomaiselle asetettu selvittämisvelvollisuus

Hallituksen esityksessä (HE 238/1978 vp, s. 45) todetaan tältä osin seuraavasti:

"Kaupparekisteriviranomaisen on siten tutkittava muun muassa, että ilmoitus on tehty oikealle lomakkeelle, sekä että tarvittavat tiedot on ilmoitukseen oikein merkitty ja ilmoitus on oikein ja täydellisesti allekirjoitettu. Edelleen viranomaisen tehtävänä on tutkia, että ilmoitusta seuraa kaupparekisteriasetuksessa tarkemmin säänneltävä selvitys".

Kaupparekisteriasetuksen 25 §:ssä todetaan, että rekisteriviranomaisella on oikeus vaatia ilmoituksen antajalta muutakin tarpeellista selvitystä ilmoituksen lainmukaisuudesta tai ilmoitetun seikan oikeellisuudesta. Hyvään hallintoon kuuluu muutenkin viranomaisten neuvonta- ja palveluvollisuus.

Näin ollen maistraatin olisi mielestäni tullut kiinnittää asunto-osakeyhtiön huomiota siihen, että ilmoituksen tiedot eivät vastanneet pöytäkirjanotteiden sisältöä, ennen kuin muutos rekisteröitiin liiteasiakirjojen mukaisena. Tämä on mielestäni erityisen tärkeää siksi, että kaupparekisterimerkinnoillä on julkinen luotettavuus, josta säädetään kaupparekisterilain 26 §:ssä.

Julkisessa luotettavuudessa on kysymys kolmansien henkilöiden oikeudesta luottaa rekisteristä ilmenevien tietojen oikeellisuuteen. Tämä luotettavuus voi vaarantua, jollei viranomaisen omaaloitteisesti pyri selvittämään muutosilmoitusten asianmukaista sisältöä siltä osin kuin asiakirjat eivät vastaa ilmoitusta.

Näin ollen katson, että maistraatti on laiminlyönyt asianmukaisesti täyttää kaupparekisterilain ja hallintomenettelylain viranomaiselle asettaman selvittämisvelvollisuuden rekisteröimällä kaupparekisteriin muutosilmoituksen kanssa ristiriidassa olevia tietoja varaamatta ilmoittajalla mahdollisuutta selvittää ristiriidan syytä.

Asiavirheen oikaisumenettely

Kantelija oli sittemmin toimittanut maistraattiin asiakirjat, jotka olivat muutosilmoituksen perustana ja pyytänyt maistraattia korjaamaan rekisterimerkinnot muutosilmoituksen mukaisiksi.

Hallintomenettelylain 26 §:n mukaisesti viranomaisen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi puutteelliseen selvitykseen. Selvitys on puutteellinen, mikä asiaan vaikuttava seikka on jäänyt ottamatta huomioon. Selvien virheiden perusteella voidaan oikaisu tehdä riippumatta siitä, onko virheellisyys johtunut viranomaisesta vai asianosaisesta. (ks. Heikki Kulla: Hallintomenettelyn perusteet, s. 178). Kuten edellä olen todennut, olisi maistraatin mielestäni tullut ennen rekisterimerkinnän tekoa selvittää, mistä johtuu muutosilmoituksen ja sen perustana maistraatille esitettyjen asiakirjojen ristiriitaisuus. Näin ollen hallintomenettelylain 26 §:n asiavirheen itseoikaisun edellytykset ovat asiassa mielestäni olleet olemassa.

3.4

Toimenpiteet

Saatan edellä esittämäni käsityksen asian puutteellisesta selvittämisestä ja asiavirheen oikaisun edellytysten olemassaolosta Espoon maistraatin tietoon lähettämällä jäljennöksen tästä päätöksestä sille.